

dicens: *Secundum os ad os loqui*, sicut presentes obverso ore et facie simul colloqui solent. Ex hoc loco refellitur error sectariorum, qui nullas traditiones agraphas admittere volunt, quasi apostoli nihil amplius de mysteriis fidei vivâ voce tradiderint quam chartis et atramento commiserint. Ut GAUDIUM VESTRUM, spirituale, quod ex mutuo colloquio de rebus divinis et spe preciorum æternorum concipitur, PLENUM SIT, abundans et perfectum: nam semiplenum et siccius plerumque est gaudium quod per litteras inter personas spirituales excitatur; plenus verò et abundantius, si vivâ voce inflammatur: hinc apostolus Paulus desiderat videre Romanos, et simul consolari: Per

eam qua invicem est, inquit, *fidem vestram atque meam*, ad Rom. 1, v. 12. Simili autem sensu quodam plenum hic vocat S. Joannes, paulò ante, v. 8, *mercedem plenam dixit*.

VERS. 13. — SALUTANT TE, salutem temporalem et æternam tibi à me ascribi voluerunt, FILII SORORIS TUE ELECTÆ, qui Ephesi tunc habitasse videntur, defunctâ fortassè matre, aut ad fidem nondum conversâ: cujus proinde in hac salutatione nulla mentio. Quomodo autem potuerit esse soror Electæ ad quam scribit, et tamen appellari etiam Electa, supra, v. 1, diximus.

IN EPISTOLAM CATHOLICAM III

B. JOANNIS APOSTOLI

Argumentum.

Epistola hæc familiaris est et similis præcedenti, scripta ad Caium commune apostolorum et peregrinantium Christianorum hospitem. Videtur etiam à S. Joanne olim ad fidem fuisse conversus, aut saltem fuisse instructus, quia filium suum vocat, v. 4. Laudat ejus hospitalitatem et charitatem: Diotrophis verò ejusdem inhospitalitatem et ambitionem taxat. Monet Caium ne illum imitetur, sed potius Demetrium, cui testimonium ab omnibus Christianis, qui ex Achaïa in Asiam veniunt, bonum redditur. Quis autem Caius iste fuerit, disputatur: Beda et multi cum eo existimant esse illum quem S. Paulus vocat hospitem suum, ad Rom. ult., v. 25. Unde cum verisimile sit Epistolam ad Romanos scriptam esse Corinthi, videtur Caius Corinthi habitasse, et esse Caium illum quem Paulus dicit se baptizasse, 1 ad Cor. 1, v. 14. Licet autem Corinthi in Achaïa Caius habitaret, genere tamen fuisse Hispanum narrat Brivari Dexter, et fuisse filium illius centurionis, qui Christo in cruce morienti astitit, Luc. 23, v. 47, et fratrem Demetrii, cujus infra, v. 12, hic meminit Joannes; unde talem genealogiam textus Centurio Captharai in Galilæa habitans, cujus puerum

Christus sanavit, Matth. 8, v. 5, natione Hispanus genuit Caium Oppium centurionem qui Christo patienti presens astitit; hic verò Caius Oppius genuit Caium et Demetrium, qui Corinthi habitaverunt, et quorum mentionem hic S. Joannes facit. Sed mirum si S. Joannes siluisset Demetrium vocare fratrem Caii, si reverâ frater fuisset; nam Epist. præced., v. ult., Electam non silet appellare sororem alterius Electæ ad quam scribit. Deinde totum hoc Chronicon Flavii Dextri merito suspectum habetur à doctis; nam Lucius Flavius Dexter, cujus dicitur esse Chronicon, S. Hieronymo familiaris, et præfectus prætorii Romæ sub imperatore Arcadio, vir fuit litteratissimus, et eloquentia Ciceronianæ studiosus, ut testatur S. Hieronymus: auctor verò Chronici magis est semibarbaro quam Ciceroniano similis. Denique S. Hieronymus dicit eum scripsisse omnimodam historiam, quod nomen chronico isti et macro et succinetio minime convenit; historia enim vocatur quando non tantum nudè et simpliciter per singulos annos annotatur quid factum sit, sed quomodo, quibus consiliis, quo rerum eventu gestum.

IN EPISTOLAM CATHOLICAM III

B. JOANNIS APOSTOLI

COMMENTARIA.

CAPUT UNICUM.

1. Senior Caius charissimo, quem ego diligo in veritate.

2. Clarissime, de omnibus orationem facio prosperè

CHAPITRE UNIQUE.

1. Le père à mon cher Caius, que j'aime dans la vérité.

2. Mon bien-aimé, je prie Dieu que tout soit chez vous en aussi bon état, pour ce qui regarde vos affai-

te ingredi, et valere, sicut prosperè agit anima tua.

5. Cavissimè, sicut valdè venientibus fratribus, et testimonium perhibentibus veritati tue, sicut tu in veritate ambulas.

4. Majorem horum non habeo gratiam, quam ut andiam filios meos in veritate ambulare.

5. Charissimè, fideliter facis quicquid operaris in fratre, et hoc in peregrinos.

6. Qui testimonium reddiderunt charitati tue in conspectu Ecclesiæ: quos, benefaciens, deduces dignè Deo.

7. Pro nomine enim ejus profecti sunt, nihil accipientes à gentibus.

8. Nos ergo debemus suscipere hujusmodi, ut cooperatores simus veritatis.

9. Scripsissem forsitan Ecclesiæ; sed is qui amat primatum gerere in eis, Diotrophes, non recipit nos.

10. Propter hoc si venero, commonebo ejus opera, que facit, verbis malignis garrions in nos; et quasi non et ista sufficiant, neque ipse suscipit fratres, ut eos qui suscipiunt, prohibet, et de Ecclesiâ ejicit.

11. Charissime, noli imitari malum, sed quod bonum est. Qui benefacit, ex Deo est; qui malefacit, non vidit Deum.

12. Demetrio testimonium redditur ab omnibus, et ab ipsâ veritate, sed et nos testimonium perhibemus: et nostri quoniam testimonium nostrum verum est.

13. Multa habui tibi scribere; sed nolui per atramentum et calicum scribere tibi.

14. Spero autem protinus te videre, et os ad os loquar. Pax tibi. Salutant te amici. Saluta amicos nominatim.

COMMENTARIA.

VERS. 1. — SENIOR, Græcè *presbyter*, quod nomen hic potius est dignitatis ecclesiasticæ quam ætatis, ut Epist. præced., v. 1, diximus; CAIUS CHARISSIMO. In Græcò non est superlativus, sed positivus, qui *multum amabilem* significat, ut non malè in paraphrasi vertit Erasmus. QUEM EGO DILIGO IN VERITATE, verâ et sincerâ spirituali dilectione, quâ persone dilectæ volumus omnia spiritualia gratis et gloria dona.

VERS. 2. — CHARISSIME, DE OMNIBUS, rebus spiritualibus et temporalibus, quatenus spiritualium sunt instrumenta. Alii tamen vertunt *super omnia*, aut *ante omnia*, ut Calliarus. ORATIONEM FACIO, Deum oro, PROSPERÈ TE INGREDI, ut in omnibus illis rebus prosperè semper ambules, et quotidie non tantum in spiritualibus proficias, sed etiam in temporalibus, quibus tam benè et largiter in elemosynas pauperum, et peregrinorum hospitalitatem uteris. Alii vertunt *prosperè te agere*: quomodo etiam mox idem verbum hoc eodem versu interpretis verit. ET VALERE, corpore sanum esse; id enim propriè verbum Græcum significat. Tam autem sanitas corporis quam bona fortuna sunt instrumenta virtutum animi. SICUT PROSPERÈ AGIT ANIMA TUA, in actibus virtutum, et præcipuè charitatis, in quibus delectabiliter et feliciter agit, ambulat, et se exercet anima tua per Dei gratiam.

S. S. XXV.

res et votre santé, que je sais qu'il y est pour ce qui regarde votre âme.

3. Car je me suis fort réjoui, lorsque les frères qui sont venus ici, ont rendu témoignage à votre piété sincère et à la vie que vous menez selon la vérité.

4. Je n'ai point de plus grande joie que d'apprendre que mes enfans marchent dans la vérité.

5. Mon bien-aimé, vous faites une bonne œuvre d'avoir un soin charitable pour les frères, et particulièrement pour les étrangers.

6. Qui ont rendu témoignage à votre charité en présence de l'Eglise. Et vous ferez bien de les faire conduire et assister dans leurs voyages d'une manière digne de Dieu.

7. Car c'est pour la gloire de son nom qu'ils sont partis sans recevoir aucune assistance des gentils.

8. Nous sommes donc obligés de traiter favorablement ces sortes de personnes, pour travailler avec elles à l'avancement de la vérité.

9. J'aurais écrit à l'Eglise; mais Diotrophes, qui aime à y tenir le premier rang, ne veut point nous recevoir.

10. C'est pourquoi, si je viens jamais chez vous, je lui représenterai le mal qu'il commet, en semant contre nous des médisances malignes; et ne se contentant point de cela, non seulement il ne reçoit point les frères, mais il empêche même ceux qui voudraient les recevoir, et il les chasse de l'Eglise.

11. Mon bien-aimé, n'imitiez point ce qui est mauvais, mais ce qui est bon. Celui qui fait bien, est de Dieu; mais celui qui fait mal, ne connaît point Dieu.

12. Tout le monde rend un témoignage avantageux à Démétrius, et la vérité même le lui rend. Nous le lui rendons aussi nous-mêmes, et vous savez que notre témoignage est véritable.

13. J'aurais encore plusieurs choses à vous dire, mais je ne veux point le faire par écrit,

14. Parce que j'espère vous voir bientôt, et que nous nous entretiendrons l'un l'autre de vive voix. La paix soit avec vous. Nos amis vous saluent. Saluez de ma part nos amis chacun en particulier.

VERS. 3. — GAVISUS SUM VALDÈ, gaudium magno spirituali et in Domino, quomodo semper gaudendum esse monet alter Apostolus: *Gaudete in Domino semper*, ad Philipp. 4, v. 4; tale enim semper est gaudium sanctorum, qui magis gaudent de benignitate Dei et gratiâ quâ operatur omnia in omnibus, quam de eo quod homines ex sua parte conferunt in virtutum exercitiis. VENIENTIBUS FRATRIBUS, quoties Christiani fratres, et præcipuè verbi divini præcones ex Achaïa, ubi habitas, huc in Asiam veniunt; ET TESTIMONIUM PERHIBENTIBUS, utpote benignitatem et hospitalitatem tuam expertis; VERITATI TUE, sinceritati et candori tuo; SICUT TU IN VERITATE AMBULAS, sicut in omnibus actionibus tuis sinceritatem virtutum sine hypocritis sectaris. *Ambulare* hic non significat motum tibiurum, inquit Oecumenius, sed ordinatum et temperatum progressum cum acri et constanti animi affectu, qui progressum illum per viam virtutis ferat et promoveat, qualem pauci, inquit, assequuntur. *Veritatem* pro sinceritate virtutum sæpè tam in Evangelio suo quam in Epistolis S. Joannes usurpat: quæ sinceritas præcipuè à charitate actibus ceterarum virtutum aspergitur, dum eos imperat et sinceritate suâ quasi tingit: imò sine sinceritate et veritate istâ charitatis ceteras virtutes veras et consummatas virtutes esse negat S. Augustinus.

(Trente-une.)

VERS. 4. — MAJOREM HORUM NON HABEO GRATIAM, his autem rebus nihil magis gratum habeo. Græcus hodie: *Majis his non habeo gaudium*. Quomodo olim etiam legit Hugo cardinalis. unde Bartholomæus Petrus credit nostrum interpretem sic veris, et Romanos correctores nostram lectionem mutatos fuisse sic veteres Hugonis Bibliorum concordantias vidissent. Contra tamen Franciscus Lucas in observationibus ad correctiones Romanas nostram lectionem preferendam esse contendit. Noster ergo interpres pro *scæpō gaudium, scæpō gratiam* legit, et phrasim Græcam majorem horum, pro phrasī Latinā quæ est majorem his, retinuit. Quidam Græci legunt majorem hęc, scilicet gratiā, non habeo gratiam: quod est elarius. QUAM UT AEDIAM FILIOS MEOS. Indicat ergo Caium fuisse discipulum suum et filium eruditionis, non tamen genitum à se per baptismum, si iste est Caius quem solum cum Crispo Corinthi se baptizasse fatetur Paulus, 1 ad Cor. 1, v. 14. IN VERITATE AMBULARE, in viā virtutum sincerè et sine hypocrisis proficere, et præcipue in charitate non fictā, 2 ad Cor. 6, v. 6; et in dilectione sine simulatione, ad Rom. 12, v. 9. Prælati autem hoc exemplo S. Joannis zelo salutis proximorum, et præsertim sibi commissorum, sic debet esse accensus, inquit Carthusianus, ut de eorum spirituali profectu magis quàm de omnibus mundi bonis gaudeat: unde S. Paulus: *Nunc vivimus, inquit, si vos statis in Domino*, 1 ad Thess. 5, v. 8; quasi non vivat, sed dolore exanimis fiat, quando contingit illis labi; juxta illud: *quis infirmatur, et ego non infirmor? quis scandalizatur, et ego non uror?* 2 ad Cor. 1, v. 29.

VERS. 5. — CHARISSIME, FIDELITER FACIS, operaris quod virum verè fidelem decet, qui ex operibus fidem suam ostendere debet, QUODQUID OPERARIS IN FRATRES, quidquid operum misericordie exerces in Christianos; ET HOC IN PEREGRINOS, et præsertim erga homines à patriā sua extortes, ignotos et egenes: in quo misericordia tua et fides per charitatem operans magis elucet. Loquitur autem maxime de peregrinis Verbi divini ministris, ut ex v. 7 et 8 colligitur.

VERS. 6. — QUI TESTIMONIUM REDDIDERUNT CHARITATI TUE, laudibus efferentes charitatem quæ eos excipere soles, non solum liberaliter, sed hilariter; dissimilis quibusdam qui liberalitatem et dona sua per tristitiam vultus contempunt, aut obnuvant: Non enim ex tristitiā, aut ex necessitate, sed hilarem datorem diligit Deus, 2 ad Cor. 9, v. 7. IN CONSPECTU ECCLESIE, in publico cœtu Ecclesie nostre Ephesienæ, et quòcumque vadunt, illas charitatis et hospitalitatis tuæ laudes secum ferunt; QUOS BENEFACIENS DEDECES, quos peregrinos à te hospitio exceptos benefaciendo ipsis et liberalitatem tuam continuando, cum à te discedent, deduces eos per te vel per tuos extra pericula itinerum, addito etiam viatico, ut commodè pervenire possint quò ire destinant; tale enim officium humanitatis passim in Scripturis apostolicis significat verbum, *deducere*: *Ut vos me deducatis quò-*

cumque iero, 1 ad Cor. 16, v. 6. *Deducite Timotheum in pace, ut veniat ad me*, ibidem, v. 11. *Illi ducti ab Ecclesia pervasabant*, Act. 15, v. 3. *Zenam et Apollo sollicitè præmitte* (Græcè, *deduc*) *ut nihil illis desit*, ad Tit. 5, v. 15. *Dixit Deo, cujus ministri sunt, sive ut dignum est deducere eos qui Dei ministerio in predicatione Evangelii funguntur. Vel certè dignè Deo, sicut Christum et Deum ipsum deducere dignum est: nam sicut Christus apostolis suis dixit: Qui recipit vos, me recipit, et qui me recipit, recipit eum qui me misit*, Matth. 10, v. 40, ita qui Verbi divini predicatorum aut quoscumque Christianos peregrinos deducit, et viatico instruit, Christum et Deum ipsum deducit. Græcus hodie ponit primo loco verbum, secundo participium, hoc modò: *Quos benefacis deducens dignè Deo*, sensu paulò clariore.

VERS. 7. — PRO NOMINE ENIM EJUS; non enim ad mercatum et negotia secularia, sed ad annuntiationem fidem nominis Christi Dei, PROFECTI SUNT, Græcè *exierunt*, ex patriā suā in ultroneum quasi exilium abierunt; quales apostoli et 72 discipuli, qui ex Judæa et Syriā in Asiam, Achaïam, Græciam, etc., inter gentes ad predicandum Evangelium dispersi sunt; NIMI, ACCIPIENTES A GENTIBUS, necessaria vite à gentilibus ad fidem conversis recusantis passim accipere. Talis S. Paulus, qui apud Corinthios et in totā Achaïā, ubi Caius iste habitabat, ex opere manuum suarum victitabat, aut si quid deesset potiùs à Philippensibus, Thessalonicensibus, et aliis civitatibus Macedoniae per fratres allata accipiebat, ne onerosus esset Corinthiis et Achaïcis tenaciis, et ne videretur Evangelium cauponari, et lucri causā predicare, sicut faciebant Corinthiorum pseudo-apostoli, ut fatetur 2 ad Cor. 12, v. 8, 9, 10, 12. Non est autem dubium quin propter easdem causas ceteri discipuli in illā regione Paulum fuerint imitati. Quidam tamen aliter hunc locum interpretantur, et verba per hyperbaton sic ordinant: *Pro nomine enim ejus profecti sunt à gentibus nihil accipientes*, ita ut particula à gentibus cohereret cum verbo *profecti sunt*, non cum participio *accipientes*; idòque non de Evangelii predicatoribus specialiter loquatur, sed de gentilibus quibusdam ad fidem conversis, qui metu persecutionum ex gentibus infidelibus et ex patriā suā excesserint, nihil ex facultatibus suis secum auferentes quò vitam in exilio tolerarent: quam interpretationem Beda etiam non improbat. Sed priori magis favet quò sequitur.

VERS. 8. — NON ERGO DEBEMUS SUSCIPERE, hospitio excipere, RIUSMOSI, tales pauperes Evangelii præcones. S. Joannes quamvis esset pauper, jungit se tamen divitibus in officio hospitalitatis, ut eos alacriores reddat, inquit Beda, qui etiam non dubitat quin labore manuum, ut S. Paulus, se et familiam suam et peregrinos adventantes sustentaverit. Carthusianus verò existimat eum fuisse dispensatorem bonorum Ecclesie quæ in pauperes conferebantur, cum esset summus Asiæ præsul. Ut COOPERATORES SIMUS VERITATIS, ut per hospitalitatem et subsidia temporalia collata pauperibus Evangelii ministris, cooperemur ipsis in

spirituali eorum ministerio, et mercedis ipsorum efficiamur particeps: nam pauci sunt, inquit Beda, qui spiritualia prophetarum, evangelistarum et doctorum dona à Deo perceperunt, multi autem qui rebus temporalibus abundant: unde isti temporalia subministrando, debent donis et ministeriis spiritualibus pauperum evangelistarum se inserere, ut mercedem similem accipiant: *Qui enim recipit prophetam in nomine prophetae, mercedem propheta accipiet*, etc., Matth. 10, v. 41.

VERS. 9. — SCRIPSISSEM FORSITAN ECCLESIE; non tibi soli onus hoc suscipiendi pauperes peregrinos commendassem, sed scripsissem toti Ecclesie civitatis in quā habitas, ut ex publicis elemosinis sumptos filios facerent. *Forsitan*, non dubitationem, sed eventum contingentem significat, estque temperamentum verbi, inquit Hugo; sic enim sancti verba sua tempore solent, ut non affirmem certò eventurum quod facere certò decreverunt; quia eventus pendet ex manu Dei. Græcus tamen hodie: *Scripti Ecclesie*, nuper scilicet et frustra. SED IS QUI AMAT PRIMATUM GERERE; Græcè unicā voce *primatizans*: qui primum Ecclesie ambit, sicut illi qui episcopatum non ut prosint, sed ut presint desiderant, nec onus, sed honorem tantum esse existimant; IN EIS, inter illos, affectans dominari in clericis; DIOTREPHES, pseudo-apostolus ille, qui superbo nomine Diotrophes, hoc est, Jovis, seu Dei alumnus appellatur. Beda cum hæresiarum fuisse putat: Dexter Bivarii ad annum Christi 70, fuisse episcopum Corinthi, et impedivisse hospites qui peregrinationis causā in Hispaniam ibant, quasi tunc à principio Ecclesie peregrinatio ad S. Jacobum fuerit celebris; vult enim corpus S. Jacobi ab anno Christi 42 ex Judæa in Hispaniam translatum fuisse. NON RECIPIT NOS, in communionem et societatem, nec litteras nostras æstimat; tanta enim erat superbia et impudentia istorum primorum hæreticorum, ut præferret se apostolis Christi, à quibus acceperant Evangelium; gentiles quidem prætextu humanæ philosophiæ, judaizantes prætextu legis Mosaicæ, quam Evangelio miscendam esse contendebant.

VERS. 10. — PROPTER HOC SI VENERO, in Achaïam ad vos. Inde patet quòd etiam S. Joan. Ephesi in Asiā cum Virgine matre, et plurimi existimant, plerumque resideret, hęc tamen et illi, ubi Evangelii et Ecclesie utilitas postulabat, discussisse, et maria etiam trajecisse; inter Asiam enim et Achaïam mare Ægeum interjacet; commonedo, in memoriam ei reducam, sive suggeram ei: quomodo interpres idem verbum Græcum vertit, Joan. 14, v. 26; EJUS OPERA, mala, ut inhospitalitatem, superbiam et maledicentiam, QUÆ FACIT, publice: idòque in faciem ei dicam, non ex privata vindictā, sed quia in dedecus religionis et perniciem animarum vergunt. Fortassè etiam traditurus eum Satanæ; ut Paulus Hymenæum et Alexandrum, ut 4 ad Tim. 1, v. ult.; aut percussurus eum cæcitate, ut Paulus idem Elyman Magum, Act. 15, v. 11, vel morte, ut Petrus Ananiam et Saphyram, Act. 5, v. 5 et 10; talem enim potestatem in principio Ecclesie de-

derat Christus apostolis suis in eos qui publicè ipsis resisterent, et præcepta contemnerent: talis enim rigor in initio necessariis Ecclesie videbatur, ut quos amor non duebat, terror comprimeret. VERBIS MALENCIS, maledictis et calumniis, GARBENS IN NOS, nugacer in nos delatrans; verbum enim Græcum propriè nugari significat; nam calumnias que in viros probos jacuntur, oportet æstimare tanquam nugas et futes garrus, quorum falsitatem et futilitatem tempus brevi revelabit. Poterat autem Diotrophes, si unus ex judaizantibus erat, ut aliqui existimant, garrire et calumniari S. Joannem, quòd legem Mosaicam et ejus auctorem Deum contemneret: si verò erat ex gentiliu philosophis, dicere potuit quòd multa contra philosophiam et rationem naturalē, quæ Deo animis hominum naturaliter inest, prædicaret. ET QUANTUM NON EST ISTA SUFFICIENTIA; Græcè: *Et non contentus in factis*, nec istā in nos maledicentia contentus; NEQUE IPSE SUSCIPIT FRATRES, Christianos peregrinos in domum suam; ET EOS QUI SUSCIPUNT, Græcè *et volentes* (nempe suscipere) PROHIBET, etiam sub poenā excommunicationis, ut indicat quòd mox sequitur. Unde colligitur Diotrophes istum gessisse aliquam prælaturam in illā Ecclesia: prælatorum enim est excommunicationem in subditos fulminare. ET DE ECCLESIA ERIT, factò ipso, sed non jure; nemo enim propter opus donum potest validè excommunicari, cum potestas illa sit prælatis Ecclesie: data in adificationem, non in destructionem, 2 ad Cor. 10, v. 8; et iterum 2 ad Cor. 13, v. 10: unde talis excommunicatio manifestum errorem continebat, ait Thomas Anglicus.

VERS. 11. — CHARISSIME, NOLI IMITARI MALUM, inhospitalitatem et mala opera istius Diotrophes, licet fortè magna sit auctoritatis in Ecclesia civitatis tuæ; SED QUOD BONUM EST, in cuius boni imitationem mox Demetrium quendam tanquam exemplar ei proponet. QUI BENEFACIT EX DEO EST, natus est ex Deo secundum gratiam et charitatem, ex quò bene operatur, ut 1 Joan. 5, v. 6 et 10, similem sententiam exposuimus; QUET MALEFACIT, NON VIDIT DEUM, non gerit se quasi per fidem unquam cognoverit quàm suavis sit Dominus beneficentibus, et malefacientibus terribis; cognitio enim ejus non est practica et affectiva, cum nihil inde resultet in affectum voluntatis: vitia enim oculos fidei obnubilant, ne Deum videat quantum et quomodo videri debet.

VERS. 12. — DEMETRIUM, concivi tuo christiano et opulento, in memoriam ei reducam, sive suggeram ei: quomodo interpres idem verbum Græcum vertit, Joan. 14, v. 26; EJUS OPERA, mala, ut inhospitalitatem, superbiam et maledicentiam, QUÆ FACIT, publice: idòque in faciem ei dicam, non ex privata vindictā, sed quia in dedecus religionis et perniciem animarum vergunt. Fortassè etiam traditurus eum Satanæ; ut Paulus Hymenæum et Alexandrum, ut 4 ad Tim. 1, v. ult.; aut percussurus eum cæcitate, ut Paulus idem Elyman Magum, Act. 15, v. 11, vel morte, ut Petrus Ananiam et Saphyram, Act. 5, v. 5 et 10; talem enim potestatem in principio Ecclesie de-

evidentiam idem testatur; sed et nos, experti aliquando ejus hospitalitatem et charitatem, TESTIMONIUM PERHIBEMUS, omnibus hominibus, quotiescumque sermo de eo incidit; et nosti, Græcè, et nostis, et tu ipse, ac ceteri Christiani qui in eadem urbe cum Demetrio habitatis, probe nostis, quoniam TESTIMONIUM nostrum verum est, quod testimonium et laudes quas ei damus, verè sint; aut, ut alii, nosti me non esse mendacem, sed ex Spiritu veritatis, qui regit linguam et calicam apostolorum Christi, ea scribere quæ scribe. Sic in fine Evangelii sui totidem verbis loquens de seipso in tertiâ personâ ait: *Et scimus quia verum est testimonium ejus.* Tot autem hic testibus confirmat Demetrii hospitalitatem et charitatem quâ ardebat et lucebat, non tantum Corinthi, ubi habitasse videtur, sed in longinquo, et usque in Asiam, ut ad imitationem et perseverantiam Caium magis accenderet. « Similes isti Demetrio prælatos et pastores in Ecclesiâ elegi oporteret, inquit Calharinus; pastorum enim est alios purgare, illuminare et perlicere; quod ut præstare possint, ipsimet prius purgati, illuminati et perfecti esse debent, ac talis famæ quæ sanctum odorem spargat, quo pondus et auctoritatem addant verbo divino quod predicant, aut prædicare debent. Sed contraria omnia sunt, promovent non virtutibus perfecti, sed parietes dealbati; succurre, Deus, Ecclesie tuæ, inquit, quia venit tempus miserendi ejus. » Talia deplorat Calharinus circa initia heresis Lutherana, quando major erat ecclesiasticorum et religiosorum quàm hodiè, Deo laus, dissolutio; sed multa tamen nobis adhuc ad perfectionem desunt, nec sumus quales esse deberemus.

VERS. 15. — MULTA HABUI TIBI SCRIBERE; EXCUSAT iterum Epistolæ sææ brevitetem, sicut Epistolâ præcedenti, v. 12, ubi notavimus multa apostolos vivâ voce dixisse et disseruisse quæ non sunt mandata scriptis; ideoque non omnes traditiones agraphas respuendas esse, sicut sectarii nostri temporis faciunt; sed solum per atramentum et calicam scribere tibi; in præcedenti Epistolâ atramentum cum calamo ponit; unde omnia scriptiõnis instrumenta olim quæ hodiè fuisse videmus, nisi quod calamis arundineis potius quàm avium pennis scriberent, ut ex Martiali probari potest.

IN EPISTOLAM CATHOLICAM

B. JUDE APOSTOLI

Argumentum.

Beatus Judas Simonis, Jacobi Minoris, et Josephi Justi, sive Barsabæ, de quo mentio Act. 1, v. 25, frater, hujus epistolæ est auctor. Hi quatuor fratres vocantur fratres Christi, Matth. 13, v. 55, id est, cognati; nam matrem eorum Mariam Cleophae S. Joannes vocat B. Mariæ Virginis sororem, id est, cognatam,

VERS. 14. — SPERO AUTEM PROTINUS TE VIDERE; non videtur ergo in extremâ senectute hæc Epistola scripta à S. Joanne, sed in medio potius cursu Evangelii, quando adhuc ad longa itinera et mare ex Asiâ in Archaiam trajiciendum satis validus et vegetus erat. Deinde S. Paulus, cum Corinthi ageret, Caio isto, ad quem scribit S. Joannes, hospite usus fuit circa annum Christi 58; non est autem verisimile eundem Caium supervixisse usque ad extremam senectutem S. Joannis, quæ ad annum Christi 101 pervenit. Et os ad os, ore ad os, ut Epistolâ præcedenti, versu 12, exposuimus. LOQUEMUR; unde inutile esset multa tibi scribere, cum omnia melius vivâ voce dicturi simus. PAX TIBI, sit in hæc et æternâ vitâ. Pax ista est tranquillitas mentis, et quies in Deo, quæ in hæc vitâ propter concupiscentiâ bellum perfecta omnino non est, donec absorbeat quod mortale est à vitâ, 2 ad Corinth. 5, v. 4. Pacem autem loco salutis apprecari est mos Judæorum; unde etiam hodiè, quando quempiam salutant, dicere solent, *שלום scaloni lecha*, id est, pax tibi. SALUTANT TE AMICI, qui hic mecum sunt, quos licet tanto terrarum et marium spatio separatos, amicitia tamen christiane charitatis tibi conjungit. SALETA, etiam vicissim, AMICOS, meos, et ipsorum qui ibi apud vos sunt, et quidem, NOMINATIVI, non tantum generatim sub nomine amicorum, sed expressis singulorum nominibus propriis, quæ longum esset ascribere, et pro expressis haberi volo; quod magni amoris et familiaritatis erga singulos est indicium. Tali affectu erat magnus ille Apostolus erga omnes etiam infimæ sortis Christianos; tali debent etiam esse omnes prælati et pastores erga subditorum suorum minimos, et animas ipsorum; non corpus et vestem, aut paupertatem aspiciere. Quidam existimant jussisse ut amici nominatim quidem à Caio salutarentur, sed noluisse in Epistolâ nomina eorum ascribere, ne vel leviter offenderet eos qui in ordine aliis postpomerentur; talis enim zelotypia et imperfectio animas etiam perfectorum interdum urit et conturbat.

VERS. 19, v. 23. Eadem Maria Cleophae, scilicet filia, vocatur etiam Maria Alphaei, scilicet uxor, et Maria Jacobi, scilicet mater. Judas noster à S. Mattheo et S. Marco nominatur Thaddæus, quasi Mammæus; nam *ted* Syro-Chaldaicè mammam significat; quo modo adhuc hodiè mammam appellant Galli,

Græcus textus Matth. 10, v. 3, Judam vocat Lebheum, id est, cordatum: *לבב* enim Hebraicè cor significat.

De auctoritate hujus Epistolæ olim à quibusdam dubitatum est, quia de libro Enoch apocrypho sumit testimonium, ait S. Hieronymus. Sed à pluribus, et jampridem à conciliis variis et totâ Ecclesiâ in canonem recepta est. Unde malè Cajetanus dicit eam esse minoris auctoritatis quàm sint certæ Scripturæ sacræ, quasi adhuc auctoritas ejus sit incerta.

Plerasque autem suas sententias et dogmata ex 2 Pet. 2 sumpsisse videtur; speciali enim familiaritate S. Petro Judam adhæsisse apparet, si verum est quod Dexter Bivarit narrat, eum S. Petri comitem fuisse in Hispaniam. Sed Mariana etiam Hispanus, et plures alii negant S. Petrum unquam vidisse Hispaniam; deinde provincia quæ S. Judæ ad prædicandum Evangelium obtigit, non fuit Hispania in Occidente, sed

Mesopotamia et Persia in opposito planè Oriente, ut Martyrologium Romanum testatur.

Argumentum Epistolæ est fermè idem quod cæterarum Epistolarum catholicarum Jacobi, Petri, et Joannis, nempe fidem sine operibus non sufficere ad salutem, contra Simonianos, Nicolaitas et Gnosticos, primos nascentes Ecclesiæ hereticos, qui ex quibusdam S. Pauli subobscuris sententiis, sicut illa: *Arbitramur justificari hominem per fidem sine operibus legis*, ad Rom. 3, v. 28, occasionem acciderent, ut tanquàm securi de salute quæ in fide est, bene vivere non curarent, inquit S. Aug., cap. 14 de Fide et Operibus, de illis hereticis interpretans illud 2 Pet. 3, v. 16: *In Epistolis charissimi fratris nostri Pauli sunt quaedam difficulta intellectu, quæ indocti et instabiles depravant, sicut et cæteras Scripturas, ad suam ipsorum perditionem.*

IN EPISTOLAM CATHOLICAM

B. JUDE APOSTOLI

COMMENTARIA.

CAPUT UNICUM.

1. Judas, Jesu Christi servus, frater autem Jacobi, his qui sunt in Deo Patre dilectis, et Christo Jesu conservatis, et vocatis;

2. Misericordia vobis, et pax et charitas adimpleatur.

3. Charissimi, omnem sollicitudinem faciens scribendi vobis de communi vestrà salute, necesse habui scribere vobis; deprecans superceteri semel traditæ sanctis fidei.

4. Subintroierunt enim quidam homines (qui olim præscripti sunt in hoc judicium) impij, Dei nostri gratiam transerentes in luxuriam, et solum Dominatorem et Dominum nostrum Jesum Christum negantes.

5. Commoneo autem vos volo, scientes semel omnia quoniam Jesus populum de terrâ Egypti salvans, secundo eos qui non crediderunt, perdidit;

6. Angelos verò, qui non servaverunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, in judicium magni diei, vinculis æternis sub caligine reservavit;

7. Sicut Sodoma, et Gomorrha, et finitimæ civitates simili modo exornicate, et abeunte post carnem alteram, factæ sunt exemplum ignis æterni, poenam sustinentes.

8. Similiter et hi carnem quidem maculant, dominationem autem spernunt, majestatem autem blasphemant.

9. Cùm Michael archangelus cum diabolo disputans

CHAPITRE UNIQUE.

1. Jude, serviteur de Jésus-Christ, et frère de Jacques, à ceux que Dieu le Père a aimés, et que Jésus-Christ a conservés par sa vocation :

2. Que la miséricorde, la paix et la charité s'augmentent en vous de plus en plus.

3. Mes bien-aimés, ayant toujours souhaité avec une grande ardeur de vous écrire touchant le salut qui nous est commun, je m'y trouve maintenant obligé par nécessité, pour vous exhorter à combattre pour la foi, qui a été une foi laissée par tradition aux saints.

4. Car il s'est glissé parmi vous certaines gens dont il avait été prédit il y a longtemps qu'ils tomberaient dans ce jugement : gens impies, qui changent la grâce de notre Dieu en une licence de dissolution, et qui renoncent Jésus-Christ, notre unique maître, notre Dieu, et notre Seigneur.

5. Or je veux vous faire souvenir de ce qu'autrefois sans doute vous aurez appris, qu'après que le Seigneur Jésus est sauvé le peuple d'Israël, en le retirant de l'Égypte, il fit périr ensuite ceux qui furent incrédules.

6. Et qu'il retient liés de chaînes éternelles dans de profondes ténèbres, et qu'il réserve pour le jugement du grand jour les anges qui n'ont pas conservés leur première dignité, mais qui ont quitté leur propre demeure :

7. Et que de même Sodome et Gomorrhe, et les villes voisines qui s'étaient débauchées comme elles dans les excès d'impureté et s'étaient portées à abuser d'une chair étrangère, sont devenues un exemple du feu éternel par la peine qu'elles ont soufferte.

8. Après cela néanmoins, ces hommes souillent la chair par de semblables corruptions, et ils méprisent la domination, et maudissent ceux qui sont élevés en dignité.

9. Cependant l'archange Michel, dans la contesta-